

– Maktabimizga «Tong yulduzi» tahririyatining bir guruh ijodkorlari kelishganidan quvonib ketdik. Men ular bilan bo‘lgan uchrashuvda o‘zim yozgan she‘rlarimdan o‘qib berdim. Bu gazetaga 2008-yil uchun albatta obuna bo‘laman,– deydi Namangan shahridagi 37-umumta‘lim maktabi o‘quvchisi

Xadicha HAYDAROVA

2007-yil
3 – 9-dekabr
N:49
(66642)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

8-dekabr – O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi kuni

Tongda dilim
Vatan bo‘lib ko‘karadi

Xayol meni cheksizlikka tortib borar,
Qalbim aro yurtning mehri ortib borar.
Siz bilmaysiz tuprog‘imning gardlarini –
Kipriklarim ko‘zlarimga surtib borar.

Hayot shoshqin, ezgulikni xush ko‘radi,
Zamin bizni ko‘taradi boshlariga.
Osmonlardan yog‘iladi yulduzlarim,
Jon kiradi yurtning tog‘- u toshlariga.

Tongda dilim Vatan bo‘lib ko‘karadi,
Kishanlarga bo‘y bermaydi nomusimiz.
Adolatning bayrog‘ini baland tutib,
Haq yo‘liga chorlayverar qomusimiz!

Axtamqul KARIM

Yaqinida ko‘hna va navqiron Samarqand shahriga sayohat qilgan tahririyatimiz xodimlari kuni kecha vodiy safariga otlanishdi. Bu so‘lim go‘shaning dilkash va samimiy odamlari bilan hamsuhbat bo‘lishdi, beg‘ubor va baxtiyor bolajonlari bilan uchrashuvlar o‘tkazishdi. Ushbu maroqli safar haqida gazetamizning 4- va 5-sahifalarida o‘qiysiz.

'Tong yulduzi' gazetasiga 2008-yil uchun obuna qizg'in davom etmoqda.

Obuna bahosi Toshkent shahri uchun bir yilga atigi 4116 so‘m.
Nashr indeksi – 198.

Maktublardan satrlar

SIZ BILAN TANISHMOQCHIMAN

Salom, sevimli gazetamning xodimlari! Men «Tong yulduzi»ga har yili obuna bo'laman. Buning boisi bor, albatta. Chunki bu gazetada qiziqib o'qiydigan maqolalar, biz bolalarbop hikoyalar talaygina.

Gazetadagi she'rlarni o'qib, men ham o'zimcha qog'oz qoraladim. She'rlarimni gazetada chop etsangiz, xursand bo'lardim. Mening yana bitta tilagim bor: sevimli gazetamizda biz uchun g'amxo'rlik qilayotgan tahririyat xodimlari bilan yaqindan tanishmoqchiman.

Dilnoza HOSHIMOVA,
Yunusobod tumanidagi Hasanboy
ko'chasi, «Sharq haqiqati» mahallasi

TAHRIRIYATDAN:

Aziz muxlislarimiz Dilnozaxon va Gulasal! Avvalo, bizga maktub yo'llaganingizdan, gazetamizning ashaddiy muxlisi ekanligingizdan boshimiz ko'kka yetdi. Dilnoza maktubida tahririyat xodimlari bilan yaqindan tanishmoqchi ekanligini yozibdi. Agar siz gazetamizni muntazam kuzatib borayotgan bo'lsangiz, iyun va noyabr oylaridagi sonlarida tahririyat xodimlarining suratlari va ularning vazifalari haqida batafsil ma'lumotlar berilgan.

Dilnoza, sizning «Qalb quyoshim», «Onajonim», Gulasal yozgan «O'zbek qiziman» singari she'rlaringiz bilan tanishib chiqdik. She'r yozishga astoydil harakat qilganingiz mashqlaringizdan ko'rinib turibdi. Siz ko'proq o'z ustingizda ishlashingiz, tanikli shoir va shoiralarning she'rlaridan ko'proq mutolaa qilib turishingiz kerak. Shundagina siz o'zingiz istagandek bekam-u ko'st she'rlar bitishingizga ishonamiz. Muhimi, ijod qilishdan, izlanishdan to'xtamang.

IMKONIYATLAR KENG BO'LSA...

Men ham qishlog'imizdagi barcha tengdoshlarim singari gazetani yaxshi ko'rib o'qiyman. Undagi har bir maqola, she'rlardan o'zimcha xulosa chiqaraman. Gazeta bilan birga badiiy hamda ertak kitoblarni mutolaa qilishga ham qiziqaman. Ammo qishlog'imizda bittagina kutubxona bor. Kitob o'qishga-ku erinmaymiz, ammo kutubxonaning bittaligi bizni tashvishga qo'yyapti. Qaniydi, bizda ham katta shaharlardagi singari imkoniyatlar keng bo'lsa, bunda ham o'qishga, ham izlanishga harakat qilamiz.

Xatim so'nggida o'zim mashq qilgan she'rlardan ba'zilarini jo'natayapman. Kelajakda shoira bo'lmoqchiman. Shu boisi ham she'rlarimni gazeta sahifalarida chop etsangiz...

Gulasal XUSHVAQTOVA,
Qashqadaryo viloyati, G'uzor tumanidagi
18-umumiy o'rta ta'lim maktabining
6-«D» sinf o'quvchisi

O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, 9-bob 41-moddasi:
«Har kim bilim olish huquqiga ega. Bepul umumiy ta'lim olish davlat tomonidan kafolatlanadi. Maktab ishlari davlat nazoratidadir.»

ODOBLI BOLA ELGA MANZUR

Odobli bolalar o'zini tutishi, gapirishi, yurish-turishi bilan barchaga o'rnak bo'ladi.

Ustozlarimiz bizga mana shu jihatlarga alohida e'tibor berishimiz lozimligini, insonni tashqi go'zallik emas, aksincha, ichki go'zallik ko'proq bezashini ko'p uqtirishadi. Biz ham ularning o'g'itlariga amal qilamiz.

Chunki «Odobli bola elga manzur», deb bejizga aytilmagan-ku, axir.

Ozoda ERKIN qizi,
A.Navoiy nomidagi san'at litseyining
suxandonlik yo'nalishi o'quvchisi

MENING BIR TILAGIM BOR

Assalomu alaykum, qadrdon gazetam «Tong yulduzi»!

Senga yaqindagina yozgan maqolam sahifalaringda chop etilganidan boshim ko'klarga yetdi. Sen bilan qadrdon bo'lib qoldim. Sahifalaringning rang-barangligi va asosan, biz ijodkor o'quvchilarga keng o'rin berilganligi bizga juda ma'qul bo'lyapti. Ana shunday iqtidorli o'quvchilar ko'payaversin, deymen.

Aziz gazetam! Sen ko'plab iste'dodli yoshlarni barchaga tanishtirayapsan. Bu narsa tengdoshlarimning yana-da bilim cho'qqilarini zabt etishlarida turki bo'ladi, desam adashmayman. Men sening ana shunday ezgu ishlaringda muvaffaqiyatlar tilayman. Men singari respublikamizning chekka qishloqlarida yashovchi bolalarga qiziqarli ma'lumotlarni, ijodkor o'quvchilarning yangidan yangi ijodlari bilan yetib kelishida, beminnat yordamingni ayamaganingga minnatdorchilik bildiraman.

Shahnoza QODIROVA,
Buxoro viloyati, G'ijduvon tumanidagi
48-maktabning 8-sinf o'quvchisi

2

Ilhomjonning dastlabki she'ri u 4-sinfda o'qib yurgan kezarida «Jizzax ovozi» gazetasida chop etilgandi. Shundan buyon Jizzax shahar, viloyat gazetalarida ko'plab she'rlari e'lon qilindi. U yozuvchilar uyushmasi Jizzax viloyat bo'limi qoshidagi «Sangzor» adabiyot to'garaging faol a'zosi. Ilhomjon maktabda a'lo baholarga o'qish bilan birga, adabiy kechalarda ham faol ishtirok etib turadi. Uning she'rlari sizlarga ham ma'qul keladi, degan umiddamiz.

Hurmat bilan: Ibrohim DONISH

ALINING BAHONASI

Maktabga bormay Ali,
Ko'chada to'p o'ynadi.
O'zidan kichiklarni,
Masxaralab qiynadi.
— Nega bormading darsga? —
Deb so'radi onasi.
Bunday bo'ldi onaga,
Alining bahonasi:
— Qizartirdi muallim,
Kecha darsni bilmadim.
Borsam, ikki olardim,
Bugun darsni qilmadim.

Ilhomjon IBROHIMOV,
Jizzax shahridagi
Parda Hakimov nomli
maktabning 6-«D»
sinf o'quvchisi

— Ustoz Said Ahmad, Ozod Sharofiddinlarni e'tiboriga tushib, maqtoviga sazovor bo'lgan ushbu asarim uzoq yillar davomida ikkinchi va to'rtinchi sinflari darisligiga kiritilib, yosh kitobxonlarning ham sevimli asariga aylanib qolgan edi. Avvalgi ikki nashri kirill alifbosida bosilgan edi. Ko'p ming sonli yosh kitobxonlarimning iltimosiga binoan kitobni yaratdim, qayta ishladim. Yangi zamon ertaklari bilan to'ldirib, lotin alifbosida chop ettirishga erishdim. Shundan bir necha boboni gazetaga berib, betoqat kitobxonlarimizga, o'zingizga talabchan mushtariylarga yetkazib, mammun etsangiz.

Ehtirom bilan: muallif

Bobojonim ikki-uch kundan keyin butunlay yotib qoldi, shunday qattiq kasal bo'ldiki, bilmadim, og'riqning zo'ridanmi, haroratning balandligidanmi, o'zidan ketib qolgan paytlar ham ko'p bo'ldi.

— Otajon! — dedi goho onajonimni chaqirib. Aytganday, sizga aytaman, deb yodimdan chiqib qolibdi. Bundan bir necha yillar oldin qo'rboshilar zamonida Otajon tog'am bilan Olimjon tog'amlarni shapka kiygan askarlar qo'llarini orqasiga bog'lab, yerga cho'kkalab qo'yib, peshonalaridan otib tashlashgan ekan. O'shanda askarlar shu qishloqni bizga berasan, deyishibdi. Tog'amlar, yo'q, bermaymiz, deyishibdi. Bo'lmasa, qishloqni yarmini berasan, deyishibdi, tog'amlar bermaymiz, deyishibdi. Otimizga besh arava beda, uch arava yem berasan, deyishibdi. Tog'amlar anavi kuni berdik-ku, deyishibdi. Askarlar yana berasan, deyishibdi. Tog'amlar endi hech narsa qolmadi, qishloq qup-quruq, deyishibdi. Unda miltiqni qayerdan olganingni aytasan, deyishibdi. Tog'amlar aytamaymiz, deyishibdi. Shundan so'ng, peshonalarini mo'ljallab turib, varanglatib otib tashlashgan ekan. O'shanda enajonim ham, bobojonim ham rosa yig'lashgan ekan. Shunday yig'lashibdiki, ko'zlaridan oqqan yosh Dahansoydagi suvdan ham

ko'p bo'libdi. O'shandan beri ikkovlari bir-birlarini katta tog'amning nomini aytib chaqirishar ekan. Tog'amlar narigi dunyoda tirik yurishgan bo'lsa, xayriyat, bizni eslashayapti, deb xursand bo'lishsa kerak-da.

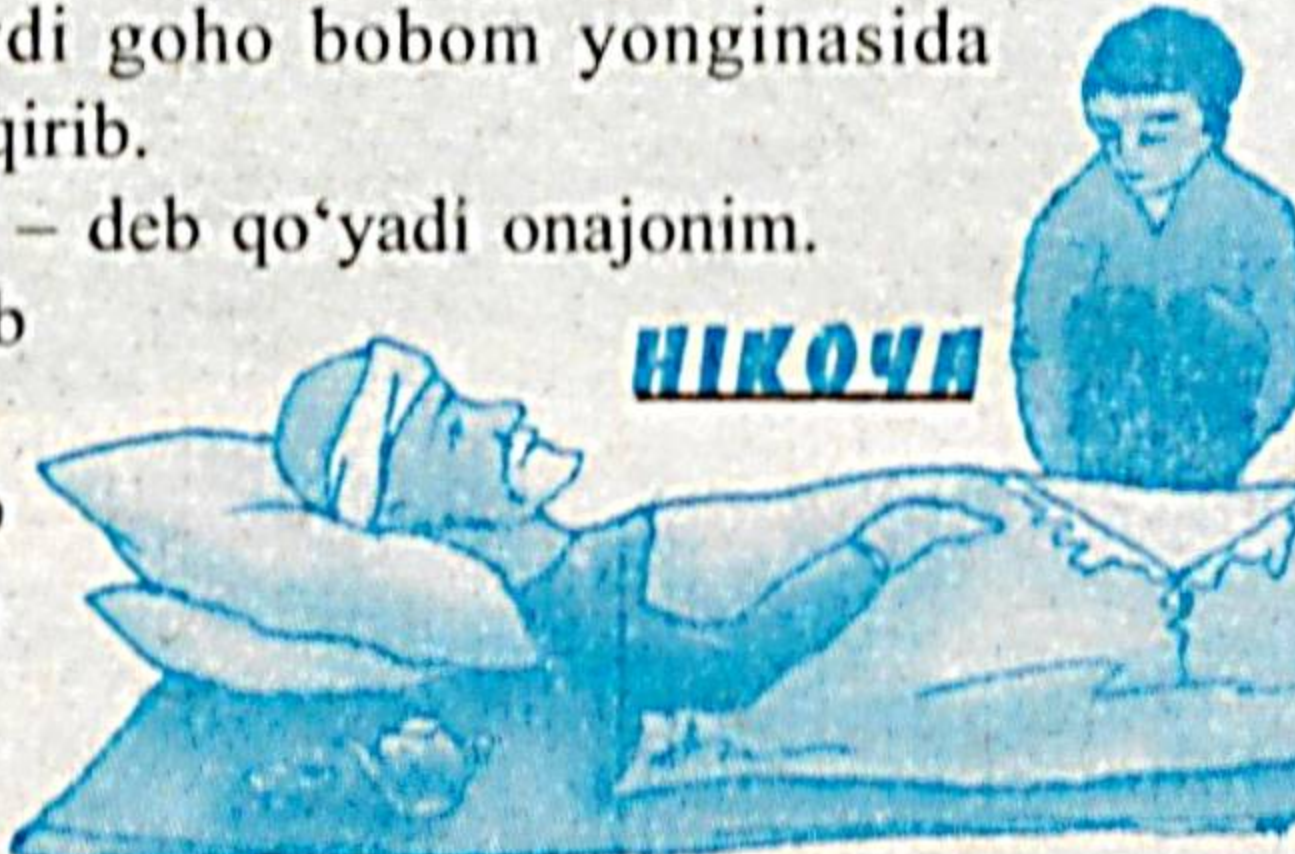
— Otajon! — deydi goho bobom yonginasida o'tirgan onamni chaqirib.
— Shu yerdaman, — deb qo'yadi onajonim.
— Sandaling sovib ketdi-ku!

— Yo'g'-e, lovullab turibdi. Hozirgina olov soldim. O'rik o'tindan ataylab yoqqan edim, — tushuntiradi onam.

— Xudo xohlasa, terlaysiz, o'rik o'tinning xosiyati ko'p, deyishadi. Terlasangiz, dariddan qutulassiz.

— Qo'lingni peshonamga qo'y...
— Kaftim peshonangizda turibdi-ku.

Yana jim bo'lasiz. Men ko'kragingacha ko'rpani tortib, yonboshlab, o'choqdagi asta-sekin so'nib borayotgan olovga tikilib, o'y surib ketaman: olov nega oldin yonib, keyin o'charkin, yonganda nega qip-qizil bo'lib ko'rinadi-yu, o'chganda yo'q bo'lib qolarkin? Yo o'sha qizilligi tuynukdan osmonga chiqib ketarmikin, hamma tuynuklardan olov chiqaversa, osmon kuyib ketmasmikin yo bari to'planib quyoshga aylanarmikin, ehtimol tunda ko'ringan yulduzlar o'choqlardan ko'tarilgan qizil olovlardir?..

HIKOYA

BETOBLIK

Tashqari qorong'i, juda qorong'i. Sandal ustiga osganimiz yettinchi chirog'imiz miltillab yonadi-yu, baribir chorxari uyimizni yaxshi yoritolmaydi. O'choqdagi qizil olovni chirog'imiz shishasiga joylaganimizda, eh, qanday soz bo'lardi-ya? Uyimizda quyosh porlab turardi... Bo'ldi, ertaga onam qo'shnikiga chiqib ketganda, shishaning ichiga olov yoqib ko'raman, qog'oz yoqaman, qog'oz tez yonadi. Uning olovi ham ko'p...

— Enasi, — deb ingraydi bobojonim, — shu yerdamisan, hay, dunyo shunaqa ekan-da, kelgan odam bir kuni ketarkan-da.

— Unday demang, — deydi onajonim yolvorib, — odamning yuragiga vahima solayapsiz. Isitmangiz yana ko'tarildi, shekilli. Hozir peshonangizga latta ho'llab bosaman.

— Yo'q-yo'q, o'tir... Yoningamda o'tir, baribir issiq jon bor joyda qazo ham bor. O'tir, gapirib olay, — bobojonimning nursizlanib qolgan ko'zlarida miltirab yosh ko'rindi. — Xudoga shukur, umr berdi, rizq berdi, obro' berdi... Faqat farzandlarimdan erta judo qildi-da.

Arslonday yigitlar edi-ya! Har yelkasida bittadan odam o'tiradigan pahlavon yigitlar edi-ya, o', zolimlar, o', zolim zamona... Senga qiyin bo'ladi, onasi, yolg'izlik yomon... Rahmonberdi, yaxshi o'g'lim, qayerdasan, beriroq kel, qani, qo'lingni menga uzat-chi.

(Davomi bor.)

Tahririyatdan:
Biz ham siz aziz bolalar nomidan oqsogol adibimiz Xudoyberdi To'xtaboyevni yangi kitobi bilan muborakbod etamiz. Quyida shu asardan parchani e'tiboringizga havola qilamiz.

NUR SOCHAYER, QUYOSHIM!

Bayramga bag'ishlangan tadbir ishlanmasi

Tadbirni o'tkazishdan maqsad, o'quvchilar ongida Vatanga muhabbat, uning qonunlariga ishonch, muqaddas qomusimizga hurmat tuyg'ularini shakllantirishdan iborat.

O'tkazish joyi: o'quv yurtining bayramona bezatilgan majlislar zali.

Sahnada Davlat ramzlari: Gerb, Bayroq, Konstitutsiya kitobining kattalashtirilgan tasviri ilingan. Devorlari har bir guruhning devoriy gazetalari bilan bezatilgan.

Konstitutsiyamizning asosiy moddalari katta harflar bilan yozilgan.

Mikrofon, magnitofon, videotasvirlardan foydalaniladi.

Boshlovchi:

Shukrona aytamiz qutlug' kunlarga,
Ma'noga, mazmunga to'liq kunlarga.
Ey ozod diyorum, O'zbekistonim!
Ey obod diyorum, O'zbekistonim!

Tadbirni ochish uchun so'z o'quv yurti rahbariga beriladi. So'ngra, O'zbekiston Respublikasi madhiyasi yangraydi.

Sahnaga uchta o'quvchi chiqadi.

Birinchi o'quvchi:

Yaxshilar tufayli ozod diyorum,
Ozodlik tufayli obod diyorum.
Eng oliy qomusga chekkanda imzo,
Bizlarni qutladi quvonib dunyo!

Boshlovchi:

O'zbekiston Respublikasi Oliy kengashi qaror qildi: «1992-yil 8-dekabrden boshlab O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi amalga kiritilsin».

Ikkinchi o'quvchi:

Ne qilsa, hurriyat qomusidir u,
Ulusning ori-yu nomusidir u.
Istiqlol yurtimda kezgan chog'ida,
Biz uni asradik ko'ngil bog'ida.

Uchinchi o'quvchi: 1-modda. O'zbekiston Suveren Demokratik Respublika.

Ma'rifat dostoni, ezgu bo'stoni,
Beg'ubor, muqaddas tinchlik qo'rg'oni.
Ey ozod diyorum, O'zbekistonim!
Ey obod diyorum, O'zbekistonim!

Boshlovchi:

Yurtning kelajagi mudom porloqdir,
Dilimizda yongan so'nmas chiroqdir.
Dunyo ko'z tikadi, bugun biz tomon,
Nur sochib turibdi zamin-u osmon.

Sahnada raqs dastasi qizlari «Asray bilgin» raqsini ijro etadilar.

Sahnaga 3ta o'quvchi chiqadi:

Birinchi o'quvchi:

4-modda. O'zbekiston Respublikasining Davlat tili o'zbek tilidir.

So'zi qudratli, sirli, ham go'zal, ham sehrli,
Go'yoki tirik jondek, asl durdona tilim.
Sen millatning mulkisan, chiroyisan, ko'rkisan,
Donishmand dono tilim, asl durdona tilim.

Ikkinchi o'quvchi:

Bayrog'imizning rangi moviy, oq hamda yashil,
Ko'rsam dilim quvonar, yayrab ketadi ko'ngil.
Moviy rangda uning ezgu o'ylar ramzi bor,
Olam havas qiladi, biz yashaymiz baxtiyor.
Yashil rangda yurtimning baxti bordir barqaror,
Oq rangda elimning yo'llari oydin diyor.
Tonglari bor qalbida mudom toza, beg'ubor.
Bayrog'imning rangida o'zligim bor, o'zim bor.
Dunyolarga taralar, dunyo tinglar so'zim bor!

Uchinchi o'quvchi: O'zbekiston Respublikasi poytaxti Toshkent shahridir.

Ey ko'hna diyorum, ona Toshkentim,
Tarixda nomi Choch, gohi Shosh kentim.
Zulmlar qatridan ko'zi yosh kentim,
Egilgan, sinmagan boshi tosh kentim!
Iskandar, Chingizlar bosgan elini,
Qutayba sovurgan ko'kka kulini.
Qizillar yo'qotmoq bo'ldi tilini,
Qaralgan, qaytadan bo'lgan bosh kentim!

«Men nechun sevaman O'zbekistonni» A.Oripov

she'riga qo'shiq kuylanadi.

Sahnaga 4ta o'quvchi chiqadi. Konstitutsiya qonunlariga xilof ish qilgan o'smirlar haqida teatrlashgan ko'rinishi qilinadi.

Birinchi o'quvchi: Hamma uchun vijdon erkinligi kafolatlanadi.

Vatan posbonimiz, bo'laylik hushyor,
Bizni ardoqlagan go'zal Vatani bor.
Fidoiy bo'laylik mustaqillikka,
Hech narsa teng kelmas chin ahillikka.

Ikkinchi o'quvchi: 42-modda. Har kimga ilmiy va texnikaviy ijod erkinligi, madaniyat yutuqlaridan foydalanish huquqi kafolatlanadi.

Har kim bilim olsa gar,
Ilm erur oltin-zar.

Dunyoni yashnatgan ilm-u zakovat,
Ilmi bilan odam jahonni bezar.

Uchinchi o'quvchi chiqib «O'zbekim» she'rini yod oladi.

Qizlar raqs dastasi «O'zbekim» qo'shig'iga raqs ijro etishadi.

OITS va giyohvandlikka, o'smirlar orasida uchraydigan jinoyatchilikka qarshi kurash mavzusida sahna ko'rinishi qilinadi.

O'quvchilar bilan «Kim Konstitutsiya qonunlarini yaxshi biladi?» degan mavzuda o'yin viktorinasi o'tkaziladi. Savollarga to'liq javob bergan o'quvchilar o'quv ma'muriyati tomonidan ajratilgan sovg'alar bilan taqdirlanadilar.

Tadbir so'ngida hamma qatnashuvchilar sahnaga chiqib, «Hech kimga bermaymiz seni, O'zbekiston!» qo'shig'ini kuylashadi.

Zuhra MAQSUDOVA,
Toshkent yuridik kolleji o'qituvchisi

3

Mahallamizda bir onaxon yashaydi. Onamning aytishicha, juda barvaqt beva qolgan bo'lsa-da, yolg'izgina o'g'lini deb qayta turmush qurmagan ekan. Orzu-havaslar bilan to'y qilib, kelin tushirdi. Bu oila baxtiga, totuvligiga ko'pchilik havas qilardi. Avval Shuhratjon, keyin esa Shahnoza ismli nabiralari dunyoga kelganida onaxonning suyunchilamagan kishisi qolmadi, hisobi. Biroq, quvonchi uzoqqa cho'zilmadi.

Nima sabab bo'ldi-yu, o'g'li bilan kelini

BUVIJON, SIZ BILAN QOLAY...

ajrashib ketishdi. Shuhrat dadasi bilan qoldi. Shahnoza esa onasi bilan ketdi. Oradan yillar o'taverdi. Shuhratjon ko'z o'ngimizda ulg'ayib bordi. Mahalla bolalari bilan ko'cha changitib yuradigan bolakay borgan sari ulardan uzoqlasha bordi. Keksa buvisiga so'z bermay qo'ydi. Yangi «do'stlar» ortirdi. Otasi uzzu-kun xizmatda. Shuhrat esa har tong «maktabga ketdim» deya allaqayoqlarda sang'ib yuradigan odat chiqardi. Uni ko'p marta tartibga chaqirdik. Sigaretasini tortib olib, tanbeh berdik, o'zgarish bo'lmadi. O'qituvchilari ota-onasini chaqirtirishsa, dadasi ishda bo'lgani uchun majlisga ham buvisining o'zi borardi. Nabirasi tarbiyasidan xavotirga tushgan onaxon yaxshi ham, yomon ham gapirib ko'rди. Uning nasihatlari Shuhratning o'ng qulog'idan kirib, chapidan chiqib ketaverdi.

Bir kuni barvaqt xizmatga ketayotib, onaxonni uchratib qoldim. Aytishicha, nabirasiga sezdirmay ortidan izma-iz borayotgan emish. Maktab darvozasidan

Hayot ostonasida

kirib ketganini ko'rgach, iziga qaytarmish. Keyinchalik bu manzaraning bir emas, bir necha bor guvohi bo'ldim. Dilbar buviga bu kunlar ham kamlik qilgan ekan chog'i, yaqinda kichik nabirasi Shahnoza ham uyidan qochib kelibdi. Buvisining pinjiga suqilib, yum-yum yig'lab, shunday debdi: «Buvijon, oyim meni qidirib kelsalar, ularga berib yubormang. Oyim bilan yashagim kelmayapti. Har kuni uyimizga har xil erkaklar kelishadi. Ular kelishi bilan oyim meni, bor, biroq o'ynab kel, «mehmonlar»ning oldida to'polon qilsang, uyat bo'ladi, deya ko'chaga chiqarib yuboradilar. «Tinchgina darsimni tayyorlab o'tiraman», desam ham ko'nmaydilar. Televizor ko'rib o'tirgan paytlarim hecham ko'chaga chiqqim kelmaydi. Oyim bo'lsalar amakilarning yonida turtib-turtib chiqarib yuboradilar. Ular ketishgach esa meni quchoqlab, suyardilar, shirinliklar beradilar. Qo'llaridan siltanib chiqib ketgim keladi-yu, tarsaki tushirib qolishlaridan qo'rqib, jilmayib turaveraman. Jo-on buvijon, men ham siz bilan yashay...». Nadiraga qo'shib buvining nursiz ko'zlari ham jiqqa yoshga to'lda. Shahnozaning xavotiri o'rinsiz ekan. Onasi olib ketishi u yoqda tursin, hatto qidirib ham kelmadi...

Hozir ular birga yashayapti. To'g'ri, yeyar-ichardan, kiyim-boshdan kamchiliklari yo'q, dadasi barini muhayyo qiladi. Lekin u kun bo'yi xizmatda, ikki o'smirning tarbiyasi esa sakson yoshni qoralab qolgan onaxon zimmasida. Ne-ne orzu-umidlar bilan o'g'il o'stirgan, qarigan chog'imda suyanchig'im bo'ladi, qo'limdan yumushimni oladi, degan niyatda kelin tushirgan onaxonning aybi nimada?

Qarigan chog'ida uy-ro'zg'or yumushlari-yu, nabiralari oq yuvib, oq tarash zimmasida ekanligi yetmagandek, ketidan poylab ham yurishi insofdanmi, axir?! Farzandlari tarbiyasi bilan shug'ullanish o'rniga yengil-yelpi hayotni afzal bilgan ona-chi, o'smir yoshidagi qiziga qanday namuna bo'lyapti? Qolaversa, biz qo'ni-qo'shnilar bu holga shunchaki tomoshabin bo'lib qolmayapmizmi? Siz nima deysiz, azizlar?

Feruza JALILOVA

Astrid LINGREN

Tomda
yashaydigan
Karlson

va Bolakay haqida g'issa

deb menga ishonmay turibsan, a?

– Bo'lmasam-chi, albatta o'zing to'qib chiqargansan.

– Agarda u chindanam bor bo'lsa-chi, nima deysan, Gunilla?

– Bor bo'lsa, biz ham ko'rardik. Asli yo'q narsa-da Karlson deganing.

Xuddi shu paytda shkaf to'qilladi va ichkaridan «Qaqa-qu-uq!» degan aniq-tiniq ovoz eshitildi.

– Bu nima bo'ldi, a? – Gunilla hayron bo'lib atrofga alangladi. Shkafdan yana «xo'roz» qichqirdi:

– Qaqa-qu-uq!

Krister ham ajablandi:

– Og'ayni, shkafda xo'roz boqib qo'yibsanmi deyman, a? Bolakay hoholab kulib yubordi.

– Hozir shkafni ochib ko'raman! – deb Gunilla to'rga o'tdi va zarb bilan shkaf eshigini ochdi. Krister ham qiziqib uning yoniga bordi. Avvaliga ular qorong'i shkaf ichida hech narsa ko'rmasdilar. Faqat kimningdir hirlinglab kulgani quloqqa chalindi.

Bunday qarashsa, tepadagi taxmondagi dumaloq bir kishi qo'lini yostiq qilganicha kulib yotardi. Uning havorang ko'zlari chaqnaq turardi.

Gunilla bilan Krister nafas olmay Karlsonga tikilib qoldilar. Ular lom deb gapirolmay, go'yo

Nihoyat Gunilla, «Sen yolg'onchisan, Bolakay», degandek istehzo bilan kulib so'radi:

– Xo'sh, tomdayashaydigan Karlsonning qani? Biz uni senikida ko'rib qolarimiz, deb keluvdik.

– Rostdan ham u bor odammi?!

– Gunilla, sen Karlsonni xayolan to'qib chiqargansan

tillari tanglayga yopishib qolganidek edi.

Nihoyat Gunilla arang tilga kirdi:

– Bu kim bo'ldi?

– Xayolda to'qib chiqarilgan bir kishi. Tomdayashab, xo'roz bo'lib qichqiradigan va uchib yuradigan eng dono, eng mug'ombirlardan biri-da, kim bo'lardi.

– Bo'ldi, topdim! Sen o'sha uchar odam Karlsonsan, to'g'rimi?

– Albatta-da! Harqalay, to'qson ikki yoshni urib qo'ygan Gustavson degan qari momong emasman.

Bolakay o'zini to'xtatolmay kulardi. Karlson taxmondan sakrab tushdi. Gunillaning betini og'ritmay, chimchilab qo'ydi.

– Bu mening sinfdoshlarim, – dedi Bolakay, – mana bu qiz Gunilla, bunisi Krister. Kuchuk ham Kristerniki, u Yoffa.

Karlson kuchukning qulog'iga chertdi. Yoffa hangillab nari qochdi. Krister bilan Gunilla bo'lsa hamon ajablanib Karlsonning yelkasidagi parrakni tomosha qilishar, har bir gapiga zavqlanib turishardi.

– Men zerikib ketdim, – dedi bezovta bo'lib Karlson, – birorta o'yin topib o'ynaylik. Bo'lmasa, uyimga ketaman. Mazza qilib yotaman.

Gunilla bilan Krister, ayniqsa, Bolakay Karlsonning ketib qolishini sira istashmas edi. Shuning uchun zo'r berib qanaqa o'yin o'ynasak ekan, deb bosh qotira boshlashdi. Oxiri Karlsonning o'zi o'yin topdi.

– Kelinglar, arvoah-arvoah o'ynaymiz. Bitta choyshab yordamida men shunaqangi tomosha ko'rsatib odamlarni kulgili ahvolga solamanki... Agar o'sha odamlar menga besh tiyindan berganlarida ham hozir ustimda mana bu shkafday shokolad g'arami uyilgan bo'lardi. Xo'sh, boshladikmi?

Gunilla bilan Krister jon deb rozi bo'lishdi. Bolakay esa ikkilandi.

– Odamlarni shunchalik vahimaga solish shartmikini? – deb qo'ydi.

– O'zingni bos, Bolakay! – dedi Karlson, –

Davomi. Boshi o'tgan sonlarda.

Erkin MALIK

UCHAR OTLAR
BO'LGAN EDI...

Qissa

Mamariza tog'a arqonni oftob tushib turgan jazirama joyga halqa qilib qo'ydilar-da, ombimi ilonning bosh tarafiga olib bordilar. Ha, jonivor, o'zingga-o'zing jabr qibsan-ku, mana endi kuning bitdi, deb qo'ydilar. Birdan ilonning dumi biltanglab, yechilib, bolaning qo'lini qo'yib yubordi. Mamariza tog'a ilonning boshini ombir bilan qisganicha ozod ko'tarib, halqa ichiga tashladi. Ustalaridan biri ilonni ketmon bilan chopib tashlamoqchi bo'ldi. Mamariza tog'a qaytardi: «Tegmang, u hali bizga kerak». Ilonning boshi qon, ammo tirik edi. Ilon jon holatda qochib qolmoqchi bo'ldi. Biroq, rostdan ham sirli arqondan oshib o'tolmadi. Katta-yu kichik, kim tikka turganicha, kim tizzasiga tayanib engashganicha, kim mullavachchalardek cho'kka tushganicha haykaldek qotib qolgan edi. Bolani ilondan bo'shatgandan keyin o'ziga kelarmikin, deb kutdik. Yo'q, u bu g'alati tomoshalardan qolib, qimirlamay yotardi.

Mamariza tog'a bolaning ilon tishlagan o'rta barmog'iga tupuklaridan qayta-qayta surdilar-da, yoniga cho'k tushib, berilib qiroat bilan o'qiy boshladilar.

Shu payt bolaning otanasini boshlab Karimboy chol kelib qoldi. Onasi dod deb eriga yopishdi-yu, er-xotin yerga qulashdi. Eri domlalariga ishonmas ekanmi, xotini nari itarib, Mamariza tog'aga

tashlanib qoldi. Paxsachilar uni ajratib, nari olishdi. U nuqul yulqinib so'kinardi. «Qamataman sen bid'atchini, yo'-o'q, Sibir qildiraman, Sibir...» Karimboy chol chidolmay uni bir-ikki mushtlab tashladi. Kimsan, qishloqning shunday hurmatli kishisini kelgindi bir odam oyoqosti qilishi yaxshimi?! Bolasini ilonga Mamariza tog'a chaqiribdimi? Ammo bu baqiriq-chaqiriqlardan Mamariza tog'aning bir tuki ham o'zgarmadi. Hech narsa bo'lmagandek, hech narsani ko'rmagandek, so'kislarni eshitmagandek o'qishda davom etaverdilar. Ular bolaga dam solar, ora-chora oftobda kulcha bo'lib yotgan ilonga ham qarab-qarab qo'yardilar. Oxiri bolaning otasi qaygadir do'xtir izlab chop ketdi. Bolaning onasini yuziga suv sepib, o'ziga keltirishdi. U bolasidan

kimlarni qanchalik qo'rqitishni yaxshi bilaman. Haligacha hech kimning yuragi yorilib o'lgani yo'q.

Karlson Bolakay yotadigan karavotdan oppoq choyshabni tortib oldi.

– Mana shu bo'ladi, – dedi u, – ikki yeridan teshik ochsak, tap-tayyorgina arvohning o'zi-da!

U yozuv stolining tortmasidan rangli bo'r oldi-yu, choyshabning bir chetiga xunuk bir basharaning rasmini chizdi. Keyin qo'lga qaychi oldi. Bolakay, hay, nima qilmoqchisan, deb uni to'xtatguncha sharillatib choyshabni qaychilashga tushdi. Choysabning ikki yeridan o'zining ko'ziga moslab ikki teshik teshdi.

Karlson choyshabni yopindi. Ikki teshikdan uning ko'zlari yiltirab turar, kalta, semiz qo'llari esa tashqarida osilib yotardi. Bu Karlson ekanligini bilishsa-da, bolalarni ozgina vahima bosdi. Bir vaqt Karlson motorini o't oldirdi va shiftdagi qandil atrofida zuvillab ucha boshladi. Yengil shamolda oppoq choyshab hilpirab uchar, rostdan ham xonada dumaloq bir arvoah suzib yurgandek edi. Bolalar endi chinakamiga qo'rqib ketishdi. Hatto Yoffa ham tanimay, akillay boshladi. Karlson esa xursand edi.

– Qalay, motor o'rnatilgan kichkina arvoahga o'xshadimmi, yo'qmi? Arvoahning parvozi qalay, chiroylimi? – deb hamon qandilni aylanardi.

Uchchala o'rtoq og'iz ocholmay Karlsonga tikilib qolishdi. Karlson yerga qo'ndi. Biroq, yopinchig'ini olmadi.

– Endi qo'rqtadigan odam topish kerak. Qayoqqa borsak ekan-a?

Shu payt telefon jiringladi. Bolakay, oyim bo'lsa tergap yurmasin yana, deb go'shakni olmadi.

ko'zini uzmay, paxsa devorga suyanganicha, «Bu yerlarga kelmay, men o'lay», deb izillab yig'lab o'tirdi. Bir mahal paxsachilardan biri ko'zlari ola-kula bo'lib, ilonga ishora qilib qoldi. Ilon xuddi bir nima yutgandek shisha boshladi. Buni ko'rgan Mamariza tog'a ovozi yanayam ko'tarib, o'qishga battar zo'r berdilar. Ilon xuddi birov dam berayotgandek shishaverdi, shishaverdi... Hamma hang-u mang bo'lib, battar baqa bo'b qoldi. Shu payt «paq» etdi-yu, ilonning qorni yorilib archildi-qoldi. Hovlini «voh» degan ovoz tutib ketdi. Hammaning ko'zi Mamariza tog'ada. «Qoyil, nafasi o'tkir ekan bu domlani», deya shivirlashdi paxsachilar. Keyin tog'aning ro'parasiga kelib, qo'l qovushtirib turib qolishdi. Mamariza tog'a fotihaga qo'l ochdilar, boshqalar tog'aga ergashdi. Mamariza tog'a Xudodan shifo so'rab, hovuchlarini yuzlariga bosdilar. Barmoqlari bilan soqollarini tarab suv so'radilar. Suvni hamon o'ziga kelolmay yotgan bolaga bir nima duo o'qib, uch marta sachratdilar. Bola seskanib ko'zini ochdi. Onasi shuni kutib turgan ekanmi, yugura kelib bolasini bag'riga bosib, yuz-ko'zlaridan o'pa boshladi. Bola atrofga alang-jalang qarar, nimalar bo'layotganini tushunmasdi. Aftidan nimalar bo'lgani esidan chiqqan edi. Shu payt bolaning adasi oq xalatlil do'xtir Nina xolani boshlab kelib qoldi. Bola do'xtirni ko'rib, onasining bag'ridan yulqinib chiqdi-yu, ura qochib qoldi.

(Davomi bor.)

YAXSHI

G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi maktab, litsey, kollej o'qituvchilari, o'quvchilari va kutubxonalar uchun lotin alifbosida chop etilgan, adabiyot darsliklariga kiritilgan (hikoyalar, qissalar, romanlar, she'rlar, ertaklar, dostonlar, g'azallar) kitoblar jamlanmasini

TAQDIM ETADI

KITOBBLAR

Jamlanma narxi 70.241 so'm 98 tiyin.

Kitoblar jamlanmasi quyidagilardan iborat:

1. «Vafo qilsang». G'azallar, A.Navoiy.
2. «Shavqingni yod etib». G'azallar, M.A.Bedil.
3. «Jamila». Qissa, Ch.Aytmatov.
4. «Besh bolali yigitcha». Roman, X.To'xtaboyev.
5. «Kalila va Dimna». Hind eposi.
6. «Lison ut-tayr». A.Navoiy.
7. «Hamsa». A.Navoiy.
8. «Men nechun sevaman O'zbekistonni». She'rlar, A.Oripov.
9. «Saodat sohili». Qissalar va hikoyalar, X.Sultonov.
10. «O'zbek xalq ertaklari». Ertak.
11. «Dilim daryoi nurdir». G'azallar, B.Mashrab.
12. To'plam. «Zulfiya qizlari». She'rlar.
13. «Chorak asr hamnafas». Xotira, K.Qahhorova.
14. «Tanlangan asarlar». Hikoyalar, A.Qahhor.
15. «O'zbeklar». Hikoyalar, hajviyalar, O'.Hoshimov.
16. «Zumrad va Qimmat». Ertak.
17. «Sofdil Mallavoy». Ertak.
18. «Qassob bobomning iti». Hikoyalar, N.Aminov.
19. «Alpomish botir». Ertak.
20. «Pahlavon Rustam». Ertak.
21. «Holva yemagan bola». Qissa, I. Zoir.
22. «Yashash tilsimi». Badiyalar, T.Sodiqova.
23. «Mantiq ut-tayir». F.Attor.
24. «Bahor sog'inchi». Qissalar, O'.Hoshimov.

«HAYOTIMIZ QOMUSI» AYLANMA KROSSVORDI

8-
DEKABR —
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
KONSTITUTSIYASI
KUNI

Javoblar shaklda belgilangan xonadan raqam atrofiga soat mili yo'nalishida yoziladi.

1. Ma'lum bir tizimga solingan qonunlar majmuasi.
2. «O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi»ning XXIII bobi nomidan: «..... tizimi».
3. Bosh qomusimizning «Iqtisodiy va ijtimoiy huquqlar» bobidan: «Bepul umumiy..... olish davlat tomonidan kafolatlanadi».
4. Sud muassasalari majmui.
5. Respublikamiz qonun chiqaruvchi organining tarkibiy qismi.
6. Vatanimizda faoliyat olib borayotgan siyosiy partiyalardan biri.
7. O'zbekiston Respublikasining davlat mukofoti nomidan: I va II darajali «... avlod» ordeni.
8. Qomusimizning 31-moddasidan: «Hamma uchun ... erkinligi kafolatlanadi».
9. Ma'muriy hudud.
10. Konstitutsiyamizning 1-bo'limi nomidan: «... prinsiplar».
11. Hayotimiz qomusidagi XXV bob 122-moddadan: «O'zbekiston Respublikasi o'z ... va pul-kredit tizimiga ega».
12. Ma'lum bir lavozimga saylanuvchi.
13. Biror sohaning yetakchisi.
14. Ko'pchilik, xaloyiq.
15. Bosh qomusimizning «Oila» bobidan: «Davlat va jamiyat yetim bolalarni va otionalarning vasiyligidan ... bo'lgan bolalarni boqish, tarbiyalash va o'qitishni ta'minlaydi, bolalarga bag'ishlangan xayriya faoliyatlarini rag'batlantiradi».
16. Davlatimizning doimiy aholisiga mansub bo'lgan qonunlarimiz bilan belgilangan barcha huquqlardan foydalanuvchi va shu qonunlarda qayd etilgan barcha burchlarni ado etuvchi kishi.

17. Idora, muassasa rahbarining ma'lum vazifalarni bajarish haqidagi rasmiy ko'rsatmasi, ijro etilishi zarur hujjat.

18. Konstitutsiyamizning «Jamoat birlashmalari» deb nomlangan XIII bobidagi 59-moddadan: «... uyushmalari xodimlarning ijtimoiy-iqtisodiy huquqlarini va manfaatlarini ifoda etadilar va himoya qiladilar».

19. Fuqaroning kimligini, mashg'ulotini biror tashkilotga a'zoligini tasdiqlovchi ish qog'ozi.

20. O'zbekiston Respublikasi oliy nishonlaridan biri, medal.

21. Qomusimizning I bobi nomidan: «... suvereniteti».

22. Davlat boshlig'ining qonun kuchiga ega bo'lgan farmoyishi.

23. O'zbekiston qahramoni, Xalq shoiri «O'zbek qomusi» she'ri muallifi.

24. Davlatimiz ramzlaridan biri.

25. IX bobidagi 41-moddadan: «... ishlari davlat nazoratidadir».

MUAMMONOMA

Quyida ta'riflangan so'zlarni topib, shakl atrofidagi rim raqamidagi xonalardan boshlab yozish bilan muammonomani hal eting:

- I. Aziz vatanimizga berilgan nom.
- II. Mustaqillikka ega bo'lgan davlat.
- III. Xalqchilik tamoyiliga asoslangan idora tizimi.

IV. Hokimiyatning oliy organlari ma'lum muddatga saylab qo'yiladigan davlat tizimi va shunday tizim o'rnatilgan mamlakat.

Endi javoblarni ketma-ket o'qisangiz, «Hayotimiz qomusi»ning ilk moddasida betakror mamlakatimizga berilgan ta'rifni bilib olasiz.

Foziljon ORIPOV tuzdi

BOR

Ushbu kitoblar ma'naviyatimizni boyitishga xizmat qiladi.

Murojaat ushun telefonlar: (8 371) 142-35-47, 142-83-29, 144-11-19, 144-64-52.

Faks: (8-371) 142-82-69, 144-22-53.

Tabriklaymiz!

Albina opa! Siz go'zal Farg'onamizning san'atsevar fidoyi ustozlaridan birisiz. Sizni bolalarni sevuvchi go'zal qalbingizga, ishonchingizga doimo munosib izdosh bo'lishga harakat qilamiz. Tavallud kuningiz bilan qutlab, ijodiy parvoz va sihat-salamatlik tilaymiz.

Farg'ona tumanidagi 26-Bolalar musiqa maktabi o'quvchilari

Ismim Ulug'bek. Temur bobojonim niyat qilganlaridek, falakiyot ilmining sultoni Mirzo Ulug'bek bobomdek bo'lishga intilib yashayman.

Muassislar:

O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

BOSH MUHARRIR:
To'lqin HAYITOV

Dizayner va sahifalovchi:
Fazliddin SHOYODGOROV
Navbatchi:
Ma'mura MADRAHIMOVA

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligida 0208-raqam bilan 2007-yil 2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV
(«O'zbekiston» NMIU Bosh muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Sobirjon SHARIPOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 144-27-25 144-63-08
Tel./faks:
(99871) 144-38-10

Rassomlar:
Nodira MIRZAYEVA,
Feruz MATYOQUBOV

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi. Gazeta haftaning dushanba kuni chiqadi. Shakli A-3, 2 bosma taboq.

Adadi - 18363
Buyurtma N: J 4342